

Kaip Vilkaviškyje buvo

ISTORIJA

šventinamos sukilėlių vėliavos

Atkelta iš 9 p.

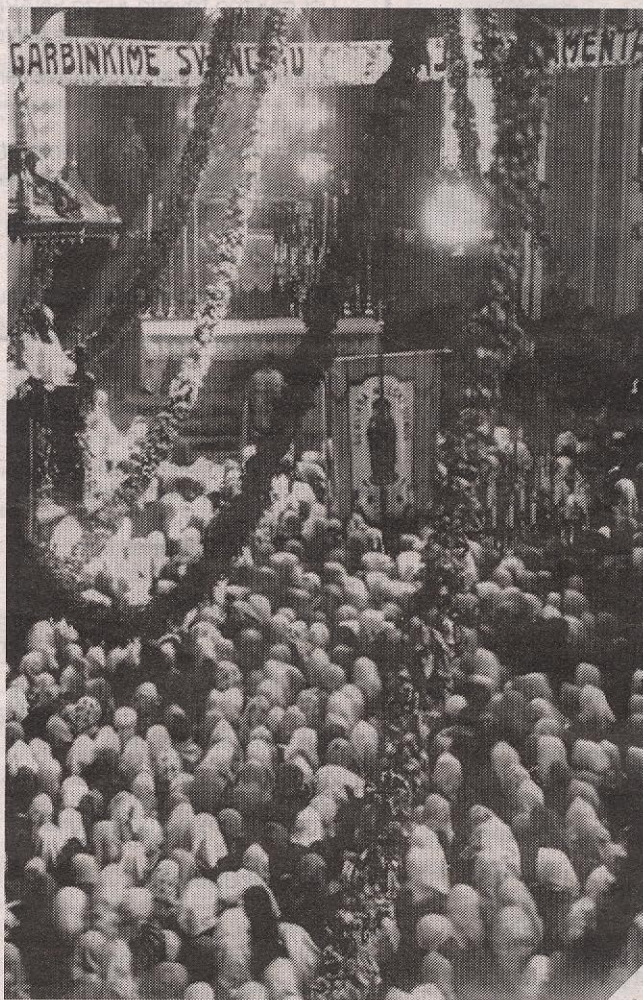
Muravojovas tam tikrose vietose uždarė visus kelius. Tose vietose, užkardose stovėjo sargyba. Dieną buvo statomi du, o naktį keturi sargai. Sukilėliai tokius sargus dažnai nušaudavo, jeigu jie atsisakydavo juos praleisti. Rusai sugautus sukilėlius dažniausiai kardavo. Taip buvo daroma kiekviename didesniame miestelyje. Mažiau kaltus trėmė į Sibirą.

Visi žmonės buvo labai išsigandę ir tokio žiaurumo visiškai nesitikėjo. Viso sukilimo metu neutralūs vyrai turėjo slapstytis tiek nuo rusų, tiek nuo pačių sukilėlių. Naktimis miegojo miškuose ar laukuose. Dažniausiai pavalgę vakarienės išeidavo iš namų ir įsisukdavo į šiaudų kūlį. Moterys ir vaikai nuolat gyveno baimėje.

Patys sukilėliai tiek dienas, tiek naktis leisdavo miškuose ir viešai rusamas nesirodydavo. Atėjus naktčiai versdavo gyventojus juos maitinti, o atsisakius bausdavo mirtimi arba tiesiog sudegindavo namus. Jei rusai sužinodavo, kad gyventojai sušelpė sukilėlius, taip pat panašiai elgdavosi.

Suvalkų krašto lietuviai sukilimui nepritarė, nes suprato, kad maištas buvo sumanytas ponų. Lietuviams gyvenimas tapo nepavydėtinas. Teko taikytis tiek prie rusų, tiek prie sukilėlių. Rusai ieskodami sukilėlių dažniausiai po kaimus basydavosi girti. Kartais kapodavo žmonių daiktus, pagalves. Po tokių apsilankymų piliečio troba likdavo kaip po pogromo.

Lietuvių šeimos nusipirkdavo caro paveikslą ir jį laikydavo kur nors paslėpę. Rusams pasirodžius jį ištraukdavo ir pa-

Pamaldos Vilkaviškio katedroje 1928 metais.

kabindavo tarp šventųjų. Rusų kareiviai pamatę caro portretą sustingdavo, žegno-davosi ir girdavo namus. Taip gudraujant reikėdavo būti labai atsargiems, kad to nepamatytų sukilėliai.

Apskritai rusai carą labai gerbdavo ir net dievindavo. Teko kartą nugirsti du

rusus, kurie kalbėjo apie carą Aleksandrą II. Vienas atsiklaupęs meldėsi prieš jo paveikslą. Kitas jį vadino antruoju Dievu, tik žemėje.

Pietinėje Suvalkų krašto pusėje sukilėlius gaudė malšintojo Baklanovo kariuomenė. Jam buvo pavesta Suvalkų, Seinų ir Augustavo sritys. Baklanovas buvo šiek tiek geresnis už Muravjovą. Degtinę gerdavo kaip vandenį. Apvažiudavo kiekvieną valsčių ir miestelį.

Vieną kartą minėtas Baklanovas atvažiavęs į Metelius gerai išgėrė ir nuėjo miegoti. Klebonui jau buvo iš anksto pranešta apie jo įprotį. Mėgdavo anksti atsikėlęs gerokai išgerti. Paskui pasiimdavo bizūną ir eidavo į kiemą ar kambarius gal ras ką primušti. Jeigu kažką rasdavo, po to visą dieną būdavo linksmos nuotai-kos.“

1863 m. sukilimo metu Sūduvoje gyvenę lietuviai gudraudami bandė išvengti nemalonumų. Sukilimas buvo numalšintas, po jo sekė lietuviškos spaudos draudimo laikotarpis. Lietuvių atsakas į draudimus buvo masinis lietuviškų knygų spausdinimas Mažojoje Lietuvoje ir gabenimas į likusią Lietuvą. Pirmųjų lietuviškų laikraščių „Aušra“ ir „Varpas“ atsiradimas. Vilkaviškiečių Vinco Kudirkos, Jono Basanavičiaus, Petro Kriaučiūno pradėtas tautinis atgimimas.

Tomas SUŠINSKAS
Muziejininkas

Projektą „Laisvės pamokos“
remia Spaudos, radijo
ir televizijos rėmimo fondas

